

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Johannes Ewalds samlede skrifter

Citation: Ewald, Johannes: "Johannes Ewalds samlede skrifter", i Ewald, Johannes: *Johannes Ewalds samlede skrifter*, Gyldendal, (1969), s. 186. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-ewald03val-shoot-idm140321580942176.pdf> (tilgået 27. juli 2024)

Anvendt udgave: Johannes Ewalds samlede skrifter

Ophavsret: Udgiver har den fulde ophavsret.

Dog kan værket gengives i det omfang som det følger af ophavsretsretlige undtagelser om citat, kopiering til privat brug mv. Desuden kan der ske kopiering til undervisningsbrug mv. i det omfang som det følger af aftaler indgået med Copydan og tilsvarende institutioner.

Nogle af værkerne i Arkiv for Dansk Litteratur er dog helt fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit.

Du kan finde hvilke værker fra Arkiv for Dansk Litteratur som er frie i [denne liste](#). Har du spørgsmål til benyttelsen af et værk, kan du kontakte udgiver: [Det Danske Sprog- og Litteraturselskab](#)

DEN TREDIE HANDLING

Den mørke Skye, som er seet imod Slutningen af Mellem-Sangen har nedladt sig mit paa Skue-Pladsen, som i det øvrige er uforandret ligesom den var i de to forrige. Baal, Moloch, Satan og Abdiel tillige med en Sværm af andre mindre vigtige Rebeller gaaer efter Orden udaf Skyen, som strax forsvinder. - De synes alle at forundre sig over Lyset og den Herlighed, som hersker i Eden. Baal alleene, som det bitterste Had og en indgroet Fortvivlelse har gjort ligegyldig imod al Glæde, søger at afvende de øvrige fra deres Betragtninger ved følgende Anmærkning: Fornam i hine Raab fra Bierget? - Kiæmper sukke! - Ha! - Himlens Vældige! - ney! - Slaver veed at bukke, Og Bøn er Svages Lov - den Stærke fordrer Kiek, Og frygter Gaver meer end al Tyrannens Skræk. -

ABDIEL ABBADONA
Skræk! -

BAAL
Men jeg frygtes dog. - Dybt i Af-Grundens Fængsel
Veed Himlen hvad jeg vil, og agter paa min Længsel. -
Og Fængsel? - hvilken Tvang? - det Slag hvorved jeg faldt! -
Faldt? - og hvomed? - Jeg staaer og byder overalt! -

SATAN
Ney, Herre, veedst du ey, hvad Hævneren sig kalder? -
Priis Godheds Egenskab! - den Arm, hvorved du falder
Opløfter dig igien. - Medlidenhed -

ABDIEL
Ney List -

MOLOCH
Ney Skiæbnens Magt. -

BAAL
Ney Frygt. -

ABDIEL
Ak! - kun vort Fald er vist! -

BAAL
Ha Sclave! -

187

ABDIEL
Ha Tyran! - faae, hvad du længtes efter! -
Faae det, og styrt ham! - viis engang de stolte Kræfter! -
Men glem ey Stridens Dag! -

BAAL
O grumme Dag! - o Skam! -

ABDIEL
At flye! - at skiule dig! - og dog at trodse ham! -

SATAN
Den fromme Abdiel, skabt til uskyldig Glæde
Erindrer ret. -Betænk! - hvor billig bør vi græde? -
Knæl, Aanders Fyrste, knæl! - endnu i Dag maaskee. -

ABDIEL
Spot grumme! -

SATAN
Græd og faae din Synds Forladelse! -

ABDIEL

Ney evig evig Skræk! - Soel, som mit skabte Øye
Først saae! - og du o Glands, som hersker i det Forbandet...

SATAN,

(*som falder ham i Ordet.*) Men din Frygt! - hvi skialv du ikke nu? -
Hvis er den stolte Glands og hvem forbander du? -

ABDIEL

Mig selv - min Synd - mit Fald - mit Liv og dig, Forræder! -

SATAN

Endnu et Øyeblik! - et Ord og Helten græder. -

ABDIEL

Ak at! - ak at min Graad maae slette Hævnens Gud,
Og mig og Helvede og heele Verden ud! -

(Han gaaer bort i Fortvivlelse.)

BAAL

Han flyer, den svage Aand! - hvor liden Drift til Ære! - 188
Han synker under sig og kiædes ved at være. -
Den er først ædel, stolt, som selv i Lidelser
Steds uforanderlig erindrer, hvad han er. -
I Mørkets ægte Børn! - Først du, hvis skarpe Øye
Seer det tilkommende, det Dybe og det Høye;
Min Førstefødde hør! - og Støtte for min Magt,
Hvis List er Himlens Skræk, o vise Aand giv agt! -
Men du, hvis ædle Mod fortiente bedre Skiebne,
Stridbare Guders Slægt, dig skal min Harm bevæbne;
Og naar i see vor Spot og mærke paa vor Skam,
Da tændes Flamme op, som kan fortære ham! -
Hør det du tause Nat! - I Skrækkens mørke Dale,
Fornemmer hvad jeg soer og agter paa min Tale! -
Om jeg - Jeg Herren ey nedstyrter Støvet Gud,
Da slette Hævnens Ild mit Navn for evig ud! -
Som om det ey var nok! - Ha! - Slaven findes værdig! -
Eloah har mit Navn! - Hvor skiønsom? - hvor retfærdig? -
Fordi han knælende vil raabe: Han er god! -
Krøb denne Træl derop, hvor Lysets Engel stoed! -
Men er han ey en Aand? - Skiønt Slave har han Kræfter. -
Saae han hvad Frieheed var, da længtes han derefter. -
Dog er han ey af Støv. - Men Spot! - En Orm - et Gran -
Et Støv er meer end jeg! - Saa bittert spotter han! -

MOLOCH

Da Stjerne-Himlen brast - Jeg blues ved at nævne
Vort Vanheld - Himlen sank - Fald, som jeg vist skal hævne! -
Da laae jeg følesløs. - Død - som af Torden rørt,
Fornam jeg intet før din høye Røst blev hørt. -
Med Rædsel vaagnende fornam jeg at du brølte,
Høyt over Klippens Ryg - Jeg veed ey hvad jeg følte. - 189
Tilgiv min Svaghed! - Skræk! - Jeg skialv den gang jeg saae
Det alt for skumle Sted og Mørket, hvor jeg laae. -
Men denne Skræk forsvandt - Et ædelmodigt Hierte
Opløftes - Slaven kun begraver sig i Smerte. -
Du saae den Bitterhed, hvormed jeg kom ihu
At jeg var ey saa stoer og ey saa piint som du. -
Da Herre, ved din Arm opstoed et mægtigt Rige
I Mørket - skræksomt - stort - blant Throner uden lige -
Jeg saae det - og mit Haab oplivedes igien -
Men grumme Dag! - o Spot! - kan Moloch bære den? -
Du veedst den Rest af Lys - hvorledes jeg beskuer
De Ting som forestaaer i disse mørke Luer. -
Den Dag besaae jeg dem i prægtig Offer-Dragt,
Og Helvede tilbad, saa snart det saae min Pragt. -

Da fandt jeg Aandens Kraft - da foer mit aabne Øye
Igiennem Soelene og jeg besaae det Høye. -
Men Harm! - du saae min Harm! - Jeg skreg afbrudte Ord,
Da Synet heftede ved den besiælte Jord. -
Du Herre hørte mig - Støv! - skreg jeg - Støv! - uværdigt
Til Trinnet af min Foed - du helligt! - du retfærdigt! -
Du Arving til mit Lys! - og du min Fiendes Ven! -
Hans Tempel! - Moloch op! - op at nedbryde den! -
Da foer jeg rasende med Flammen op mod Jorden. -

SATAN

Da var det, at du skialv for Buldret af hans Torden,
Og, da du viiselig igien til Dybet foer,
Din Fiendes Undergang i frygtsom Stilhed soer -
Du Mørkets tappre Helt og du hans Vaabendrager,
Foragter Abdiel! - leer af hans bittre Klager! - 190
Men glemmer ey derhos, at Trudsler uden Magt
Og Kraftesløse Skrig fortiene meer Foragt! -
Jeg saae det stolte Støv - dets Storhed er ubillig,
Og til at knuse det er ingen meere villig -
Støv kaldtes i vort Sted - besiæltet os til Spot -
Os ene til Foragt begraves det i Got. -
Ey din Fortvivlelse og ey dit skarpe Øye
Har aabnet Dybets Port og bragt os til det Høye;
Men at vi os til Harm maae see, hvor god han er,
Fremviser han i Dag de stolte Yndlinger. -

BAAL

Ha! - Yndling! - døde! - forgaae! - og Helvede skal høre -

SATAN

At du har seet -

BAAL

Og dræbt -

SATAN

Ney ikke turdet røre. -
Troe! - Himlens stolte Børn see Vrede uden Magt...

BAAL

Ha! - Vrede see de! - Harm! -

SATAN

Men see den med Foragt. -
Hvad nytter Heltemod, som ey foreent med Kræfter
Kan give Trudsler Vægt og dog maae give efter?
Hør! -

BAAL

Og hvorledes Hævn? -

SATAN

Forstaae hvad jeg fornam! -
Adspreed dit Raserie og lær at kiende ham! -
Almægtig er et Navn, hvortil han seer sig værdig,
Men ey hans Stolthed nok - Han kalder sig retfærdig. -
Fra os - fra dig til Støv betragter han enhver
Langt fra særdeeles Gunst, saaledes som han er. - 191
Den Uret, som vi leed, var Straffen vi fortiente,
Og al Ulydighed kan intet bedre vente. -
Saa raabte han - Jeg stoed paa Pynten af mit Fald,
Da jeg fornam den Røst blant stærke Tordenskrald. -
Usminket Grusomhed formørkede hans Ære;
Thi viis og god og stræng og alting vil han være. -
Tyrannen skiules saa - men Skiul, som er bestemt
Til Hævn! - til Verdnens Fald! - som ey skal blive glemt! -

Naar du besaae dig selv - dit Mod og Magtens Skygge;
Og du paa Ild og Røg forgieves vilde bygge;
Da forskede min Aand, og fandt den Grund hvorpaa
Vor Hævn og Støvets Fald og Himlens Spot skal staae. -
Har vi fortient vor Fald - er Hævnens Gud retfærdig -
Da maae, da skal han...

BAAL
Døe -

SATAN
Befindes han uværdig. -

BAAL
Det er han. -

SATAN
Men en Træl, som frygter sin Tyran,
Adlyder let. -

BAAL
En Træl! - hvad Liv fortæner han? -
Strafværdig Nedrigbed! - Døe, den som kan adlyde! -
Hvor Valget ey er Lov. - Ha Bud! -

SATAN
Hans Lyst at byde
Er alt det Haab jeg seer - Og uden strænge Bud,
Hvad retter vel din Harm og dine Trudslers ud? -

192

BAAL
Men Støvet! - er det stort? - og kan det overtræde? -
Blindt! - kiælent! - frygtsomt! - svagt og overøst med Glæde! -
Fortryllet i hans Magt! -

SATAN
Og dog er dette vist,
At, veed jeg først det Bud...

BAAL
Da tving det! -

SATAN
Men med List. -
Vel har mit høye Raab lært Hævneren at skionne,
At det uprøvet var for tiligt at belønne;
Jeg tvang ham til sig selv, og til en billig Dom,
Som mueligt styrter dem til det, hvoraf de kom. -
Men her er Hævnens Maal - Hvor Lydighed skal prøves
Maae Valget være frit og intet voldsomt øves. -
Og vel! - tillades Tvang - da Herre kom ihu,
At den som elsker dem er vel saa stærk som du! -
Adlyde de - maaskee - da er ey meer tilbage...

BAAL
End Had - end Baals Had. -

SATAN
Og end afmægtig Klage. -

BAAL
Og du nedtrykker mig! -

SATAN
Tie Herre! - seer du der? -
See det kostbare Par! - see Himlens Yndlinger! -

Adam og Ewa gaae tvert over Skue-Pladsen, saaledes, at de vende Ryggen imod de faldne Aander. - Irmiel gaaer tæt bag- ved sin Ven og Ithuriel en Aand, som er sendt ned til Mandindens nøyere Beskyttelse lader hende ikke ud af Øynene. - Det heele Tross af onde Aander flyer saa snart de see disse to mægtige Fyrster, og vil skiule sig for den Glands, som følger med dem. - Moloch selv gaaer nogle Skrit tilbage. - Satan bliver staaende forrest paa Skue-Pladsen og skeder til dem med den lumske og nedrige Mine, som er hans Ondskab saa egentlig. - 193 Baal allene bliver staaende ubevægelig paa sit Sted og seer efter dem med et trodsigt og foragtende Blik. - Som de komme ham af Sigte forøges hans Grumhed. - Da de ere reent borte gaaer han selv nogle Trin frem, som for at forfølge dem. - Men han bliver med et staaende og viser nogentid den yderste Fortvivelse i Geberderne. - Han søger længe at skiule sin Smerte og sin Skræk; men da de blive meer og meer kiendelige stamper han i Jorden og holder Haanden for Øynene. - Det er et stærkt og vedvarende Lynild, hvilket han meget vel kiender, som har sadt ham i denne Forfatning. - De øvrige af hans Selskab ere mere frygtsomme, skjønt mindre Pinefulde end han. - Ingen af dem tør lukke Munden op, førend det er forbi. - Da er Moloch den første, som siger: Og her er Helvede - Obaddons grumme Straaler Gik over Hvelvingen. -

Baal, som kiender denne sin Yndlings Røst, tager Haanden fra Øynene, opløfter den imod Himmelen, og brøler meer end siger: O Evighed, som maaler Forbittred Hævn med mig, hold op! - men ney, bliv ved At knuse mig med dem! - Lad alting trykkes ned! - Knus Jehovah dit Værk, om du har Ild tilbage! -

Man seer atter det forrige Lynild og denne gang følger et stærkt Torden-Slag, hvorved Baal segner og ligger nogle Minuter som i Afmagt. Endelig reiser han sig igien og siger med en spottende Mine: Den Ild er alt for stærk til Sclaver og til svage - Men, da du slaaer kun dem, som troer at ligne dig; Hvi slaaer du ey din Jord? - den er guddommelig. -

(Og efter en Pause.) Ha! - Støvet blive Gud! -

SATAN,

(som er kommet frem igien da alting er stille.) En mægtig Gud som døde! - Som smulrer bort i Støv, ved allerførste Brøde! - En svag og opblæst Træl! -

BAAL

*Ha! - Bitterhed! - Jeg seer
Min Styrke hos en Træl - mit Lys - min Glands i Leer!
Ret! - jeg nedtryktes kun - men du skal leve roelig,
Glad i Vellysters Arm - i Yndigheders Boelig! -
Ret! - Himlens kiæle Sø! - Hvor from? - hvor spag? - hvor tam?
Tys! - Virvler veltes ey! - hvi tør i skrække ham? - 194
Et sammeneltd Leer! - En Siæl som Bruskrænker!
Hvis Tanke selv er Bruskrænker! - som stedse sclavisk tænker! -
Som skielver ved at troe, at større Glands har Sted;
End et indhegnet Støv og Orme Salighed! -
Hvor skiønsomt? - Dette Støv! - nedtrykt af Himlens Gaver! -
Ret! - mig til Spot! - naar jeg i mørke Huuler raver! -
Naar Lysets Aand - o Skam! - maae trygle Lov at see,
Er han af Stolthed blind og lukker Øynene! -
Ret! - mig til Spot! - men ney! - slaae, piin mig, knuus mig Torden! -
Din Lynild brænde til det inderste af Jorden! -
Hævn-Bierge styrte ned og styrte knald i knald,
Indtil de trykke mig til Grunden af mit Fald! -
Ras Himmel! - ras! - brøl! - brænd! - og naar din Straale rammer,
Da trodser jeg endnu og trodser dine Flammer! -
Men grumme Pinebænk! - en Jord-Klump! - min Foragt! -
Men jeg afmægtig! - holdt! - føl Prøver af min Magt! -*

Baal løber i dette Raserie hen imod det Sted, hvor han har seet Manden og Mandinden blive borte; men Eloah møder ham i Indgangen af Skoven. - Den grumme Kiæmpe gaaer vel noget tilbage, men viser i det øvrige meer Fortvivelse end Frygt. Den store Eloah seer til ham med en Majestet som passer sig paa hans Høyhed. - Hans Mine viser meer Foragt end Vrede; og det er med en Roelighed, som er grundet paa hans Overmagt, at han siger: Afmægtigt Raserie! - hvo er vel den, som vover At true Himlens Ven, som Almagt vaager over? - Mon Baal har forglemt den store Herrens Dag, At han staaer op endnu, og trodser mod hans Slag? -

BAAL

Slaae! - knuus! - dræb! -

ELOAH

Med Foragt - Saae Herren ey dit Hierte,
At Enden paa din Straf var alt hvad du begierte? - 195
Men evig evig Baal evig skal du see,
At du har reist dig op mod den Almægtige! -

BAAL

Min Lyst er ingen Straf. -

ELOAH

Men see det dig til Plage,
At Synden kun var stoer, men Kræfterne for svage. -

BAAL

Skræk! -

ELOAH

Had er Ondskabs Løn, men Haanhed og Foragt
Uddeelte Viisdoms Lov til Ondskab uden Magt. -

BAAL

Foragt! her faldt jeg først - og du, som saae min Torden! -
Du, som forsvandt mod mig dybt blant Seraphers Orden! -
Og du, som saae min Glands! -

ELOAH

Og Skrækkens skumle Skye,
Hvori du skiulte dig, da Stemmen raabte: Flye! -

BAAL

Og har Obaddon ey fortalt den grumme Vrede? -
Den...

ELOAH

Han har hørt dit Skrig. -

BAAL

Dog aldrig hørt mig bede. -
Ey hine Trældoms Raab - ey nedrigt Hyklerie -
I Lyset er du Træl - i Lænker er jeg frie. -

ELOAH

Først Stolthed, siden Skræk forblinder Ondskabs Øye. -
Først saae du ey hans Magt, og trodsede den Høye;
Nu seer du kun hans Magt og stræng Retfærdighed. -

196

BAAL

Og mig - mig seer jeg selv -

ELOAH

Og blues ey derved? -

BAAL

Er jeg ey den som er og var og steds skal være? -
Mon ikke tusinde min Magt og Viisdom ære? -
See Soelen flyer mit Trin og Himlen skiuler sig,
Naar Dybet buldrende med Skræk forkynder mig! -
Hans Magt -

ELOAH,

(heftig.) Forbandede! - skiul dig i Skrækkens Skygger,
Hvor Ondskab tætte Skiul for Helligdommen bygger! -
Der brøl din Lovsang ud! - ras! - bryst dig af din Skam! -

Men Herren straffe dig ifald du spotter ham! -

(Efter en lille Pause.) Fald ned og hør din Lov! -

Baal og hans heele Følge falder paa Knæ. - Denne stolte Fyrste viser tydelig ved Maaden paa hvilken han gjør det, hvor meget det er imod hans Villie, og at det er en usynlig Magt, som tvinger ham dertil. - Hans Tilstand noder ham til at raabe: Skræk! -

ELOAH

Gud er ene værdig,
At kaldes stor og stærk og hellig og retfærdig. -
Var han ey den som var før Verdens Grund blev lagt? -
Han - han fremkaldte den - og Aander saae hans Magt. -
Hans Navn opfylder alt - I Dybet og paa Jorden
Staaer alting ved hans Vink og knuses ved hans Torden -
Hans Aand gav Leeret Siæl - Han blæste Throner om
Og ingen gjør som han Retfærdighed og Dom. -
Den stolte reiste sig - opblæst af skabte Kræfter
197Stoed han mod Thronen - trodsig - higende derefter. -
Da talte Jehovah - Fald! - og dybt faldt han ned
Og blev et skræksomt Tegn paa Guds Retfærdighed. -
Han Herren, han er Gud - Er Helligdommens Straaler
Ey reene? - Thronens Ild, som ingen Smitte taaler? -
Al Ondskab skiule sig, og hver gienstridig Aand
Flye for den Helligste og for hans Almagts Haand! -
Men dyrebar er den og elsket af den Høye,
Som agterpaa hans Bud og vandrer for hans Øye. -
Han er som Raphael - hans Glæde skal bestaae,
Naar Dag og Aar og Tid og Tiderne forgaae! -
See til mit Billede! - saa sagde han som skabte,
Og han som styrtede - Det har hvad Baal tabte. -
See, det er saare got - Mig Herren ligner det! -
Og heele Himlens Hær saae hen til Mennisket. -
Fremdeeles sagde han: Om det min Røst adlyder,
Og uden stolte Knur gjør, hvad jeg Herren byder;
Da skal det see min Glands og kaldes Almagts Ven! -
En Skat i Herrens Haand, hvo kan borttage den? -
Men gaaer det Mørkets Vey, og hører ey min Stemme;
Da døe det Satans Død! - at Verden maae fornemme:
Om den opløfter Synd, som trykker Ondskab ned? -
Jeg Herren jeg er Gud - Gud er Retfærdighed! -
Da gik et hastigt Bud fra Thronen - bæver Jorden
Ey nu for Adams Trin, og den udstrakte Torden? -
I Dag er Prøvens Dag - og Adams Liv og Død
Hang alt paa Kundskabs Vægt før Uriel frembrød. -
At ey den faldne nu skal sige: Vi Forførte
Blev styrtede - Han stoed, fordi han intet hørte;
At Mørket selv maae see den evig strænge Dom: 198
Opkaldte Herren dig. - Kom frem Bedrager! - kom! -
Forsøg dog ikke meer! - Forskudte, som jeg hader,
Vov ey at prøve meer end Himmelen tillader! -
Thi om du rører dem i der' Uskyldighed;
Da styrte Herrens Ild paa Baals Isse ned! -
Og - mueligt er det dog - og om han overtræder;
Da veed jeg at din Aand sig først af Ondskab glæder. -
Men Skræk! - ti dobbelt Skræk skal være Glædens Løn:
Saa vist, som Herren er og mærker paa min Bøn! -

Naar Eloah har sagt dette sidste, skiuler han sig i en lys Skye og gaaer under stærke Torden-Slag op til de salige Boeliger. - Baal og hans Følge ligger imidlertid som begravede i en dyb Afmagt. - De tør ikke opløfte Øynene, førend den Glands, hvormed den salige Aand opfylder alt det omkringværende er forsvundet imellem Skyerne. - Baal er da den første som springer fortvivled op og raaber: Harm! -

SATAN

Var det ey mit Ord, at Magten intet nytter? -
Mon du vil knuse den, som Himmelen beskytter? -
Vi maae...

BAAL

Hvad maae vi? - tael - jeg brister - raad
mig - siig! -

SATAN

Hvor Magten er for svag der dræbes best med
Svig. -

BAAL

Ha Sclave! - ah! - mit Fald! - er ingen Magt tilbage! -
Og for at hævne mig skal jeg - o Skam! - bedrage! -

SATAN

Vi maae...

BAAL

Jeg vil - jeg skal - og nu o Himmelen nu
Nedstyrtes, knuses, døde, jeg, Adam eller du! -

SATAN

Den Time da hans Vel befæstes eller falder,
Et Nu, som Himmelen ey selv tilbage kalder,
Er mueligt alt for kort - Døm, om det spildes bør,
Med et afmægtigt Raab, som uden Virkning dør! -

199

BAAL

Jeg fatter - men et Raad! - mit Had - den Harm som blinder,
Gjør at jeg intet seer og intet Middel finder. -
Kryb! - overtal! - ja bed! - og vær de svage lig! -
Kun, at du fælder dem, og at du hævner mig! -

SATAN

Men glemmer du den Skræk, hvormed vor Fiende truer? -

BAAL

Hvad Skræk for mig? - Foragt er det hvorfor jeg gruer! -
Foragtet af mig selv! - Ha! - ringe mod et Støv! -
Hans Hævn er tømt - og jeg mod alle Trudsler døv. -

SATAN

Vel! - du opmuntrer mig - du veedst jeg kan bedrage! -
Kun...

BAAL

Hvad? -

SATAN

En ringe Tvivl, som er endnu tilbage. -
Et Bud er givet dem - men hvilket? -

BAAL

Nedrige! -
Det skiulte du! -

Her bliver en Pause. - De onde Aander see hinanden an, uden at vide hvad de skal sige. - Satan, som under en forstilt Føyelighed og Lydighed imod Baal skiuler en Stolthed, som er endnu større end hans; og i denne Andledning smigrer sig selv med den Viisdom, som han troer at besidde frem for de andre, smiiler hemmelig og tier, som for at vente Svar af de andre. - Moloch som er en stærk, modig og grum Aand, men tillige ikke har den beste Domme-Kraft; er af den Aarsag den første som giver sin Meening tilkiende, i det han gaaer hastig af og siger: Jeg gaaer at spørge Flammerne. -

BAAL

O Spot! -

SATAN

Og du kan troe: han, som vil undres over -

Som for at kaldes stræng sin Yndlings Velfærd vover -
Som trodser al vor List med sine Mennsker -
Han skulde skiule det, hvorved just Prøven er! - 200
Ney! - men Bekymringer streed med hans stolte
Hjerte - Han Røst var skielvende - hans Øye skiulte Smerte -
Han saae sin Yndlings Tab og taug: - men Soel og Jord
Forgik, før han bedroeg og spøgte med sit Ord. -
Det viser sig...

BAAL
Og da? -

SATAN
Da... skal han overtræde! -

BAAL
Du overvælder mig med - hvilket Ord! - med Glæde. -
Men Tiden sagde du...

SATAN
Jeg skal ey spille den. -

BAAL
Saa lindres Helvede ved en fornuftig Ven! -

*Naar Baal har raabt dette ud, med en Heftighed, hvormed han søger at tilkiendegive en Art af Glæde, som han dog ikke finder; svøber han sig i en mørk Skye og farer af med et stærkt Bulder. Alle de øvrige onde Aander af hans Følgeskab følge efter. - Satan, som bliver allene tilbage paa Skue-Pladsen, staaer nogentid og seer efter ham med en haanlig Mine, og med en Bitterhed, som viser, at det onde, som han har i Sinde at gjøre, er allermindst af Venskab til ham. - Naar han er borte siger han: Ven! - han fornedr sig - Hvor dyrebar en Gave
Hans ædle Venskab er! - nu Ven og før hans Sclave! -
Men kiøler jeg hans Harm - og faaer han hvad han vil -
Tyran! - i Helvede var Venskab aldrig til. -
Jeg skulde vove mig! - og trodse Himlens Vrede! -
Blot for din Storhed! - Ha! - hvor værdig at tilbede! -
Hvor farlig er din Magt? - begriber han det vel,
At han er stoer ved mig og hersker ved sin Træl? -
Men du bedrager dig, Tyran, ifald du tænker;
At alt hvad jeg betvang skal bære dine Lænker! -
Hvor længe taaler jeg det usle Pralerie? - 201
Jeg blev en Sclaves Træl i Haab at blive frie. -
Men Satan op at slaae! - mon heele Mørket gielder
Den Jord jeg river ned, og Kiæmpen, som jeg fælder? -
Hvad ligner vel mit Navn, naar bange Soele see,
At jeg har skadet ham og dræbt hans Billede? -
Naar, om han ikke selv, dog en som han kan falde,
Og de, som ligne ham først mig for Herre kalde -
Da hør det Evighed! - da kom mit Navn ihu! -
Raab Afgrund: Satan! - Gud! - hvo var saa stor som du? -
Her under Skyggerne - her i den stille Glæde
Vil jeg befæste mig - Her bygger jeg mit Sæde. -
Hist er et skummelt Bierg - der skal mit Alter staae! -
Og Blod og heiligt Blod skal stænke sig derpaa! -*

Imedens Satan endnu taler kommer Raphael, som er sendt ned for at underrette IRMIEL og Ithuriel, om de onde Aanders Ankomst til Eden, deres onde Hensigter, og deres Friheds Grændser, tilligemed disse to salige Aander ind paa Skue-Pladsen. Han er just i en dyb Samtale med Fredens Aand om de Skranker, som Retfærdighed foreskriver hans Venskab, da han hører de sidste Ord, som Satan taler: Han vender sig om og seer ham; og siger med sin sædvanlige Majestet intet uden: Forbandede! -

Satan flyer, saasnart Raphael har sagt dette Ord: og denne vender sig derpaa til Mandindens Ven og siger: Men du! - hvad gjør din nye Veninde? -

ITHURIEL
I Lunden gaaer hun - taus - men stille Taarer rinde -
Dybt sukker hun og tit - og seer mod Skyerne. -

Nu bad hun - og jeg bad med den uskyldige. -

RAPHAEL

Din Bøn, Ithuriel er kommet for den Høye. -
Bliv ved! - hun være stor og kostbar i dit Øye! -
Bed! - vaag! - giv agt paa alt! - saa lyder Herrens Ord:
»Gaaer ey Bedrageren omkring betænkt paa Mord! -
Forman! -

ITHURIEL Hun veed hans Dom - har ey Afgrundens Vægter 202
Viist hende Vredens Sted og de fortabte Slægter? -
Og jeg - før sang jeg høyt om Guds Retfærdighed -
Hvorledes Satan faldt...

RAPHAEL

Og hun...

ITHURIEL Hun skialv derved.

RAPHAEL

Nok! - meer tillades ey. -

IRMIEL

En Lyd af tunge Vinger,
Som langsom susende sig ned mod Træet svinger -
Det er Obaddons Flugt - Jeg kiender Dødens Aand -
Ak! - og det grumme Sværd, som blinker i hans Haand! -
Og Skiulet - Dommens Skiul er for Seraphens Øye! -
Ak Adam! -

ITHURIEL Han opløfter Haanden til den Høye. -

IRMIEL Han kommer. -

Obaddon. den første iblant Dødens Engle, kommer langsom ned paa Skue-Pladsen. - Hans Øyne ere tilbundne for at betage ham al Medlidenhed, ifald Mennisket smager af den forbudne Frugt. - I den høyre Haand holder han det forskrækkelige Sværd. - Den venstre opløfter han imod Himmelen, som for at kræve den til Vidne, at intet i Verden skal kunde frelse dem fra hans Arm, ifald de synde. - I det øvrige er han usædvanlig mørk og hans Geberder synes at give tilkiende at han har al sin Pligt og al sin naturlige Strængthed nødig for at kunde holde sit Ord. - Ingen af de salige Aander tør nærme sig til denne forfærdelige Kiæmpe, uden Raphael, som siger: Mørke Aand, hvis Vink er Dødens Bud, Hvad er dit Ærinde? -

OBADDON

Fred dem, som love Gud! -

RAPHAEL

Lov skee hans store Navn! -

OBADDON

Men Dødens Skræk skal være
Paa de Forbandede, som handle mod hans Ære! -

203

RAPHAEL

De døe! -

IRMIEL

Ak! -

OBADDON

Lyd af Suk i Busken! - Sorrigs Lyd
Af Glædens Mund! -

IRMIEL,

(i det han gaaer nærmere.) O Aand! - hvor kan du bringe Fryd? -
See Morderen, som høyt opløfter Sværdet! - Livet
Flyer for hans Ansigt! - ak! - med Dom og Skræk omgivet! -

Og Herrens Rædsel er paa Jorden. -

OBADDON

Fromme Aand,
Jeg skialv som du - og tungt er Sværdet i min Haand. -
Da frekke Aander sank i Afmagt - dybt i Huuler,
Hvor Livets Glæde sig bag evigt Mørke skiuler -
Da sloeg min Arm med Lyst og Ønsket forekom
Hans Harm og ventede med Længsel Vredens Dom. -
I Dag! - Gud! - Hævnens Gud! - opirr mig selv til Vrede,
Om jeg skal dræbe dem! - Lad Medynk ey forlede! -
Jeg føler ey den Harm - ak! - Døden blegner selv -
Al-Godhed trykker mig og Naaden raaber: skielv! -
Hvem sagde: Dødens Aand opløfter kiælne Arme
Til Bøn? - og hvem har hørt, at Vreden skreg: forbarme! -
Ha! - overtræde de - og bryde Herrens Pagt -
Og trodse Godhed selv - og spotte med hans Magt -
Da! - men ak at de staae! - jeg selv jeg vil advare - 204
Mit Sværd skal lyne Skræk - min Røst skal tordne Fare! -
Og om de lyde ham; da skialv Forbandede! -
Da føl ti dobbelt Død! -

IRMIEL

Om ey...

OBADDON

Da skiælve de! -

Naar Dødens Aand har sagt dette sidste, skiuler han sig strax i en Cypress, hvorunder en Hændelse har bragt ham til at staae. - Irmiel seer op imod Himmelen med opløftede Hænder, men Raphael tager ham ved Haanden og ledsager ham udaf Skue-Pladsen. - Han vinker og af Ithuriel, som førend han endnu gaaer, siger: Min Gud! - ak Naadens Gud, hvis Rigdom aldrig tømmes! - Lad Prøven gaae forbi! - Byd, at hun ey fordømmes! - En dristig Bøn! - men Gud skal Ondskab myrdeden, Som du har givet mig? - min Fryd! - min Trøst! - min Ven! -

Satan, som endnu har hørt dette sidste af Ithuriels Bøn, kommer frem igien, saa snart han er borte og siger med sin sædvanlige Spot: Det var Ithuriel - ham, som i bittre Toner Begræd vort Fald - og stolt tilbød sig som Forsoner. - »Tag Herre, tag mit Liv og frels min Abdiel! - Sandt! - slig en Kiærlighed begribes ikke vel. - Men viid Ynkverdige: det staaer i Skiæbnens Bøger, At du skal aldrig naae den Høyhed, som du søger. - Din Venskab er en Gift - din Bøn er Dødens Bud, Og den du elsker høyt skal hastig slettes ud! -

I det han taler, gaaer han hen imod den Cypress hvori Obaddon har skiult sig. - Han veed ikke af denne Aands Ankomst, og da han føler hans Nærværelse, raaber han: Dog hvilken stille Skræk? - Som hvor Obaddon bygger Sit truende Paulun blant Dødens skumle Skygger - Hans Rædsel følger mig - Skræk! - hvor uendelig! - Selv Mandens Paradies er Helvede for mig! - 205 Men kommer ey de to? - hvor salige? - hvor fromme? - Her vil jeg skiule mig. -

Satan skiuler sig bag ved Irmiels Grotte, som er lige over for det Sted hvor Dødens Engel er skiult; for at luure paa hvad Manden og Mandinden tale/og derefter at indrette sin Plan. - Disse to Salige vise med deres Miner at de har været i en alvorlig Samtale. - Ewa gaaer langsom, slaaer Øynene ned og støtter sig paa Mandens Arm. - Adam seer ned til hende med den ømmeste Kiærlighed. - Begge Skyts-Englene følge dem saaledes at de ikke blive seet af dem. - Adam er den første som taler og siger til Mandinden: Du skialv ved Hævnens Domme. - En frygtsom Taare faldt - tungt faldt den paa mit Bryst, Da han besang hans Dom og Aanders Herske-Lyst. - De har fortient den Straf - Vi vil fortiene Glæde. - Medlidenhed er spildt. -

Ak Adam lad mig græde! -
Thi kun igiennem Taarer taaler jeg at see
Min Gud - den strænge Gud - og den retfærdige. -
Ak, om i havde gjort hvad eders Herre vilde! -
Ak Ulyksalige! - men - ak! - det er for silde -
Saa smuk en Skabning! - Gud! - har dog for evig tabt -
For evig alt - ak om! - ak om den ey var skabt! -

ADAM

Ey skabt til Dom og Straf - stoer og sin Skaber værdig
Var Overtræderen - viis - hellig og retfærdig -
Hans Glæde var som din, uskyldig, tryk og stoer,
Før han Al-Godhed selv et evigt Fiendskab soer.
Gav Godhed ey en Aand tilstrekkelige Kræfter,
At kunde see hans Bud og rette sig derefter? -
Og overtrædes de blev Godhed selv misbrugt. -

EWA

Som, om vi trodsige nu smagte Kundskabs Frugt! -
Et koldt jeg veed ey hvad omløber alle Aarer 206
Min Adam - og jeg fælder ubekjendte Taarer;
Saa snart jeg seer et Træ, som kunde - dræbe dig. -
Kom Adam, flye et Sted, som kun mishager mig! -

ADAM

Den reene Lydighed er sikker uden Skranker -
Skal Øyet, skal en Sands beherske vore Tanker? -

EWA

Og dog er dette vist, skjønt Siælen elsker Gud;
Er Legemet dog ey saa roeligt ved hans Bud. -

ADAM

Mandinde! -

EWA

Synet kan...

ADAM

Ey friste...

EWA

Men bedrøve...
At see den Muelighed...

ADAM

Vi skylde denne Prøve,
Og evig evig Tak den Skabere som bød;
At Verden bar vort Liv og kun et Træ vor Død. -

EWA

Men Gud! - et Træ vor Død! - hvor farligt! - om vi smagte! -
Et Bid vor Død! - hvor snart? - det dræber at betragte -
Udstrakte jeg min Haand - ak Adam! - om vi nu -
Kun i et Øyeblik - da Skræk! - da døde du. -
Kom Beste! - kom min Ven! - hist i de tause Skygger -
Hist, hvor den tætte Busk et Skiul for Døden bygger;
Der vil vi glade smage den Lyksalighed,
Som ey af Tvivl og Frygt og ey af Mangel veed. -

207

ADAM

Elskværdigste! - (efter nogen Betænkning) Velan! -

De gaaer og Forføreren kommer frem igjen og raaber: Triumpf! - snart har jeg vundet -
Den Gift, som dræber dig - skielv Adam! - den er fundet -

Og Satan fandt den - skielv! - Bed Himlen skiule dig! -
Jeg er betænkt paa Mord - og hvo forhindrer mig? -
Hvad staaer mod Satans List? - blot om jeg ham forfører;
At han ved denne Frugt engang med Læben rører. -
Om ikke Syn og Lyst - da skal min bittre Spot -
Hans Stolthed og det Haab at kiende ont og got -
Selv Loven, som forbød - Han som forbød at smage,
Selv han skal friste dem - Jeg vil - jeg skal bedrage. -
Var Moloch mig for klog? - og om ey dig, da den,
Som, Adam, sikkert nok bedrager dig igien! -
Med Latter skal jeg see de bange Taarer rinde,
Naar du beskylder og begræder din Mandinde. -
Og naar du ømmer dig, og spreller mod min Magt,
Og dør - da vil jeg see til Himlen med Foragt.
Jeg - vil jeg sige - - jeg har lært Cheruben græde. -
Den kiælne Cither slaaer ey meer om evig Glæde -
Og Engle frygte mig - og skiælve for min Haand -
Thi Livet er ey meer - en Gud har tabt sin Aand. -
Og atter sige: Skræk! - hvem ligner den som falder,
Og den, som døende mig for sin Morder kalder? -
Hvis er det Billede, som Døden sletter ud? -
Da skal jeg see med Skræk, at jeg har dræbt en Gud! -

Da Satan siger disse bespottelige Ord gaaer en Straale ud fra det Traf hvor Obaddon er skiult; hvorved den onde Aand, efter at have givet adskillige Tegn paa de yderste Smerter tilsidst segner og bliver liggendes i Afmagt paa Skuepladsen.

ENDE PAA DEN TREDIE HANDLING